

APROB,
Avocatul Poporului,

Renate Weber

RAPORT

**privind vizita efectuată la Penitenciarul Slobozia, jud. Ialomița
în perioada 09 – 12 martie 2021**

Sumar:

Prezentul Raport, întocmit ca urmare a vizitei efectuate la Penitenciarul Slobozia, este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea vizitei**
- 2. Constatările rezultate din vizita efectuată**
- 3. Recomandări**

1. Cadrul general și organizarea vizitei

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție din cadrul instituției Avocatul Poporului îndeplinește atribuții specifice de Mecanism național de prevenire a torturii în locurile de detenție (MNP) în sensul Protocolului opțional, adoptat la New York la 18 decembrie 2002, la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10 decembrie 1984, ratificat de România prin Legea nr. 109/2009.

Constituția României, republicată, consacră în art. 11 obligativitatea statului român de a îndeplini obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte. De asemenea, articolul precitat, prevede că *”tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern”*.

În esență, potrivit prevederilor legale naționale și internaționale, aplicabile în materie¹, **mandatul proactiv al MNP constă în prevenirea torturii și a relexor tratamente** aplicate persoanelor aflate în locuri de detenție, prin vizitarea, anunțată sau inopinată, a locurilor de detenție, prin formularea de recomandări conducerilor locurilor de detenție vizitate în urma vizitelor efectuate, prin formularea de propuneri de modificare și completare privind legislația în domeniu, care, prin conținutul reglementărilor, privesc drepturile și libertățile cetățenilor, prevăzute de Constituția României, republicată, prin coordonarea organizării campaniilor de informare, de educare și instruire în scopul prevenirii torturii și a pedepselor sau tratamentelor aplicate cu cruzime, inumane sau degradante etc.

În conformitate cu dispozițiile art. 35 lit. a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, coroborate cu prevederile art. 19 lit. a) din Protocolul opțional, ghidați de pricipiul *”do no harm”* (a nu face rău), luând în considerare și recomandările Subcomitetului Națiunilor Unite pentru Prevenirea Torturii (SPT) către statele părți și mecanisme naționale de prevenire referitoare la pandemia bolii coronavirus (COVID-19) *, potrivit cărora *”mecanismele naționale de prevenire ar trebui să își adapteze metodele de lucru pentru a face față situației cauzate de pandemie, pentru a proteja publicul; personalul și personalul care lucrează în unitățile de detenție, inclusiv personalul medical; deținuți; și ei înșiși..., fiind responsabilitatea subcomitetului și a mecanismelor naționale de prevenire să răspundă în mod imaginativ și creativ la noile provocări cu care se confruntă în exercitarea mandatelor lor legate de protocolul opțional (pag. 5 din Recomandări)”*²,

MNP a efectuat o vizită anunțată, prin metode alternative, la Penitenciarul Slobozia, în perioada 09 – 12 martie 2021.

Vizita a avut ca **obiective** verificarea tratamentului acordat persoanelor custodiate de către unitatea penitenciară, menționată anterior, sub aspectul prevenirii torturii, relexor tratamente și tratamentelor degradante; verificarea măsurilor luate pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei COVID-19, precum și orice alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire (MNP).

Echipa de vizită, pluridisciplinară, a fost alcătuită din specialiști în domenii precum juridic, medical, asistență socială - reprezentanți ai instituției Avocatul Poporului de la Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție (MNP), respectiv doamnele [redacted] – jurist, [redacted] – medic și [redacted] – asistent social, precum și [redacted] – reprezentant al Organizației Neguvernamentale „Asociația Română pentru Transparență /Transparency Internațional România”.

Vizita s-a desfășurat *online*, prin intermediul aplicației Skype, cu respectarea de către membrii echipei de vizită a măsurilor de protecție sanitară împotriva infectării cu virusul SARS-

¹ Art. 19 raportat la art. 4 din Protocolul opțional, coroborat cu dispozițiile art. 2 alin. (2), art. 35 lit. (a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată.

² Recomandări ale Subcomitetului către statele părți și mecanisme naționale de prevenire referitoare la pandemia bolii coronavirus (COVID-19), disponibile la adresa <https://undocs.org/CAT/OP/10>, accesată la 11 martie 2021.

CoV2 pe toata durata vizitei (purtarea măștii de protecție și păstrarea distanței fizice), fiind prelucrate anterior vizitei, în cadrul unei instruiți, următoarele materiale: Evaluare de risc și Plan de prevenire și protecție COVID-19, Procedura SSM pentru eliminarea/diminuarea riscului de infectare cu noul coronavirus COVID-19, Legea nr. 319/2006 a securității și sănătății în muncă, Legea nr. 307/2006 privind apărarea împotriva incendiilor, Ordinul nr. 3577/2020 privind măsurile pentru prevenirea contaminării cu noul coronavirus SARS-CoV-2 și pentru asigurarea desfășurării activității la locul de muncă în condiții de securitate și sănătate în muncă, pe perioada stării de alertă, Instrucțiuni proprii de securitate și sănătate în muncă specifice activității desfășurate. De asemenea, anterior vizitei, au fost solicitate unității penitenciare unele informații, ce au putut fi analizate din timp de către membrii MNP.

Constatările și recomandările din prezentul raport au avut la bază următoarele:

• interviurile realizate, prin videoconferință, în perioada menționată, cu:

- Director penitenciar;
- Director Adjunct Siguranța Deținerii și Regim Penitenciar;
- Director Adjunct Reintegrare Socială;
- Medic Șef ;
- un număr de 9 persoane private de libertate;
 - documente din perioada martie 2020 – martie 2021, transmise de reprezentanții Penitenciarului Slobozia, referitoare la aspecte precum:
- grad de ocupare/aglomerare, situația persoanelor vulnerabile (persoane nou intrate, persoane izolate sau aflate în carantină, persoane vârstnice, persoane cu dizabilități etc.);
- situațiile asigurării și acordării dreptului la asistența juridică, asistența medicală și asistența psihosocială, în perioada analizată, menționată mai sus;
- situația disciplinară persoanelor private de libertate; situația sesizării organelor judiciare;
- documente privind autoagresiuni, heteroagresiuni și informări la Parchet referitoare la acestea;
- chestionare completate de persoanele private de libertate cu privire la condițiile de detenție și tratamentul aplicat (40 de chestionare), chestionare completate de personalul penitenciarului (42 de chestionare) etc.

1¹. Cooperarea conducerii unității penitenciare cu membrii echipei MNP

Vizita a debutat cu discuțiile, realizate prin videoconferință, cu conducerea unității penitenciare în cauză, respectiv: director unitate penitenciară, [REDACTAT] - comisar de poliție penitenciară; director adjunct pentru Siguranța Deținerii și Regim Penitenciar, [REDACTAT] - comisar șef de poliție penitenciară; director adjunct Reintegrare Socială, [REDACTAT] - comisar șef de poliție penitenciară; medic șef, [REDACTAT] - comisar șef de poliție penitenciară. Conducerea unității penitenciare a acordat sprijin echipei de vizită pentru exercitarea atribuțiilor sale, punând la dispoziție informațiile, și documentele solicitate și oferind lămuriri, acolo unde a fost cazul. De asemenea, a facilitat echipei de vizită întreprinderile, online, cu persoanele custodiate de unitatea penitenciară, în condiții de confidențialitate și cu respectarea măsurilor de siguranță și a măsurilor sanitare.

2. Concluziile MNP după efectuarea vizitei și întrevederile, online, avute cu persoanele custodiate de Penitenciarul Slobozia

Informații generale despre unitatea penitenciară

Penitenciarul Slobozia este profilat pe custodierea persoanelor private de libertate arestate preventiv, majori, tineri și minori, cu domiciliile pe raza județelor Călărași și Ialomița, persoanelor private de libertate clasificate în regim închis de executare de pe raza județelor Ialomița, Călărași, Constanța, Tulcea și Buzău, persoanelor private de libertate clasificate în regim deschis de executare folosite la activități productive în interesul locului de deținere ori la beneficiari externi ai forței de muncă speciale.³

De asemenea, unitatea penitenciară mai custodia persoane private de libertate repartizate în regim semideschis, de maximă siguranță ori care prezentau risc pentru siguranța penitenciarului, *pe perioada determinată de prezentarea în fața organelor judiciare ori transferare la unități penitenciare de profil, până la stabilirea penitenciarului de executare de către Administrația Națională a Penitenciarelor (A.N.P.)*.

La data vizitei, Penitenciarul Slobozia custodia un număr de **361 de deținuți**, la o capacitate legală de **301 de locuri**, cu asigurarea spațiului individual de minimum 4 mp, confruntându-se cu un grad de *suprapopulare de 126,5%*. Însă, potrivit informațiilor furnizate de către conducerea unității penitenciare vizitate, acest procent se încadrează în limita propusă de A.N.P. pentru întreg sistemul penitenciar.

În ceea ce privește populația carcerală, din numărul total de persoane private de libertate, 265 de persoane erau repartizate la regim închis; 40 de persoane *majore* erau arestate preventiv; 6 persoane cu vârste între 18 – 21 de ani erau arestate preventiv (tineri); 9 persoane nu aveau stabilit, încă, regimul de executare (neincluși); 18 persoane, din care unul se afla în tranzit, pentru afaceri judiciare pe rolul Judecătoriei Slobozia erau la regim semideschis; 23 de persoane erau la regim deschis; *8 persoane deținute erau vârstnice și o singură persoană din totalul deținuților era inclusă în categoria persoanelor vulnerabile*.

Din analiza documentelor puse la dispoziția echipei de vizită de către reprezentanții unității penitenciare a reieșit că Sectorul de deținere al unității penitenciare era format din **trei secții de deținere**, trei camere destinate cazării persoanelor private de libertate din regimul deschis care sunt folosite la activități lucrative, amplasate în exteriorul sectorului de deținere și o cameră pentru persoanele private de libertate care desfășoară activități lucrative la Gospodăria Agrozootehnică (G.A.Z.) Amara, amplasată în incinta fermei, în afara locului de deținere la 7 km de sediul unității.

Secția de deținere E1 avea 17 camere de deținere destinate cazării persoanelor private de libertate repartizate în regim închis și o cameră de deținere, în zona administrativ gospodărească, destinată cazării persoanelor private de libertate folosite la blocul alimentar și sortarea trierea de produse. Cazarea separată a acestora din urmă a rezidat în faptul că toți deținuții selecționați la activități la blocul alimentar și magaziile/depozitele de aprovizionare/alimente ale penitenciarului aveau analizele medicale efectuate, deoarece lucrează cu bunuri alimentare.

Secția de deținere E2, tronsonul A, avea 4 camere de deținere destinate cazării persoanelor private de libertate clasificate în regim închis, cu afecțiuni cronice, precum și 2 camere de deținere pentru cazarea persoanelor private de libertate, aflate în refuz de hrană sau izolare medicală.

Secția de deținere E2, tronsonul B, avea 17 camere de deținere destinate cazării persoanelor private de libertate clasificate în regim închis sau persoanelor private de libertate aflate în tranzit.

³ Conform Deciziei directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 360/2020 privind profilarea locurilor de deținere din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor, din 28.02.2020 - Anexa nr. 1.

Secția de deținere E3 avea 12 camere de deținere destinate cazării persoanelor private de libertate clasificate în regim închis, arestate preventiv, tineri — arestați preventiv, observare-carantinare, precum și persoanelor private de libertate clasificate în regim semideschis, aflate în tranzit.

Se cuvine a menționa că, două din cele trei secții de deținere ale unității penitenciare se confruntau cu fenomenul **supraaglomerării**, respectiv secțiile E1 și E2. Membrii echipei MNP consideră că este necesară **urgentarea demersurilor în vederea identificării unei soluții pentru rezolvarea supraaglomerării**, mai ales la **secția de deținere E2**, unde procentul de suprapopulare era de **156,81 %**, chiar dacă reprezentanții penitenciarului au precizat că acest coeficient de suprapopulare se încadrează în limita propusă de A.N.P. pentru întreg sistemul penitenciar, precum și faptul că a fost întocmit Calendarul de măsuri 2018 - 2024 pentru soluționarea supraaglomerării carcerale și a condițiilor de detenție, în executarea hotărârii-pilot Rezmiveș și alții împotriva României, pronunțată de CEDO la 25 aprilie 2017, al Ministerului Justiției, înregistrat sub nr. 7|2331|17.01.2018.

Membrii echipei MNP apreciază că supraaglomerarea are un impact negativ asupra desfășurării tuturor activităților din penitenciar.

În organigrama unității penitenciare erau prevăzute un număr de 279 de posturi din care, la data vizitei **94 de posturi erau vacante** (29 pentru ofițeri și 65 pentru agenți).

Măsuri luate de unitatea vizitată pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei COVID-19

Luând în considerare contextul epidemiologic actual generat de coronavirus SARS-CoV-2, pentru a diminua riscul de îmbolnăvire atât în rândul deținuților, cât și al personalului angajat, la nivelul Penitenciarului Slobozia au fost implementate dispozițiile și reglementările privind organizarea activităților specifice în acest context, transmise în mod sistematic de către A.N.P., prin elaborarea unor Instrucțiuni proprii de securitate și sănătate în muncă, precum și pentru prevenirea răspândirii noului Coronavirus SARS-CoV-2 (spre ex., F233876/27.05.2020), Planuri de măsuri adaptate la specificul acesteia, odată cu instaurarea stării de urgență, prelungirii și încetarea acesteia, și respectiv cu instaurarea stării de alertă în România (spre ex., F232738/PSIL/15.05.2020).

În plus, personalul a fost instruit și informat permanent cu privire la măsurile preventive și de combatere a noului coronavirus (prelucrare informații pe cale ierarhică, mesaje poștă electronică, mesaje telefonie mobilă).

În cursul anului 2020 au fost achiziționate sau puse la dispoziție de către Penitenciarul Spital Constanța Poarta Albă substanțe dezinfectante și materiale de protecție atât pentru personalul unității, cât și pentru persoanele private de libertate aflate în custodia Penitenciarului Slobozia. Spre exemplu: combinezon UF impermeabil; combinezon UF simplu (permeabil); dezinfectant mâini (soluție gata preparată) și dispensere (dozatoare) cu dezinfectant amplasate la intrarea în penitenciar, în birouri și pe holuri; măști și mănuși de protecție, de unică folosință (distribuite zilnic) și alte materiale de protecție în cazuri speciale, conform planurilor de măsuri anterior menționate.

Toate aspectele expuse anterior se coroborează și cu discuțiile în cadrul întrevederilor online (Skype), purtate de către echipa de vizită cu personalul unității și cu persoanele private de libertate. De asemenea, din examinarea răspunsurilor la *chestionarele* aplicate personalului angajat al unității penitenciare și persoanelor private de libertate a reieșit că **unitatea a luat toate măsurile pentru protejarea personalului și persoanelor private de libertate**, cei mai mulți dintre respondenți indicând ce măsuri au fost luate în acest sens. Spre exemplu:

- *pentru personalul angajat*: triajul epidemiologic efectuat la sosirea și la plecarea din unitate; asigurarea de măști și mănuși de protecție de unică folosință și obligativitatea purtării acestora; asigurarea dezinfectantului pentru mâini (atât Gel dezinfectant, cât și dozatoare cu dezinfectant); program de lucru în ture / secvențial; spațiile administrative și spațiile de deținere igienizate și dezinfectate zilnic; informare și instruire cu privire la măsurile preventive și de combatere a pandemiei. *Însă, au fost și câțiva respondenți care și-au exprimat îngrijorarea cu privire la posibila infectare cu COVID-19 la locul de muncă, motivat fie de "necunoașterea*

gradului de transmitere”, fie din cauza numărului mare de persoane cu care interacționează prin natura atribuțiilor de serviciu etc.;

- *pentru persoanele private de libertate: măști de unică folosință; dezinfectant pentru mâini (atât Gel dezinfectant, cât și dozatoare cu dezinfectant) și pentru suprafețe; dezinfecție în camere; distanțare fizică, testare Covid.*

ASISTENȚA JURIDICĂ

Verificarea documentelor din perioada martie 2020 – martie 2021 (până la 11. 03.2021) puse la dispoziția membrilor echipei MNP de către reprezentanții Penitenciarului Slobozia a evidențiat că dreptul la asistență juridică s-a acordat *atât fizic*, cu prezentarea apărătorilor la sediul penitenciarului (144 de vizite în total, din care: 104 în 2020 și 40 în 2021), *cât și online*, la solicitarea scrisă a acestora (49 în total, din care 34 în 2020 și 15 în 2021), cu îndeplinirea condițiilor legale, respectiv prezentarea împuternicirii avocațiale și a carnetului/cardului de avocat vizat la zi.

Totodată, **din discuțiile avute în cadrul interviurilor online și analizarea răspunsurilor la chestionarele aplicate la 50 de persoane private de libertate - secțiunea ”Asistență juridică” - au reieșit următoarele: unitatea penitenciară asigură asistența juridică persoanelor private de libertate; în general, drepturile persoanelor private de libertate erau respectate și nu au existat cazuri de rele tratamente aplicate persoanelor private de libertate de către personalul unității penitenciare vizitate**, majoritatea persoanelor private de libertate intervievate și a celor care au completat chestionarele aplicate precizând, spre exemplu, că:

- la intrarea în penitenciar, au fost informați despre regulile și procedurile interne. Însă, au fost și câțiva deținuți care au menționat că nu au fost informați;

- au fost informați despre regulile și procedurile speciale pentru prevenirea și combaterea epidemiei (COVID-19), dar au fost și câteva persoane private de libertate care au menționat că nu au fost informate;

- majoritatea respondenților au considerat că au fost luate măsuri de protecție sanitară pentru persoanele private de libertate de către unitatea penitenciară vizitată, indicând în acest sens, spre exemplificare, următoarele: le-au fost distribuite măști de protecție, de unică folosință; s-a impus obligativitatea purtării acestora la ieșirea din camera de deținere până la locul de destinație și retur; igienizarea și dezinfectarea zilnică a camerelor de deținere (clorul a fost cel mai des material indicat); informare (verbală și scrisă) despre măsurile de prevenire și combatere a pandemiei COVID-19; distanțare socială pe timpul derulării activităților în penitenciar (cel puțin 1,5 m față de personalul penitenciarului, față de alte persoane din afara penitenciarului și față de alți deținuți) etc.;

- majoritatea respondenților au răspuns că nu le-au fost încălcate drepturile fundamentale în ultimele două luni (aprilie și mai 2020), dar au fost și câțiva respondenți care au menționat, generic, că le-au fost încălcate drepturile fundamentale, fără a menționa, însă, ce drepturi anume le-au fost încălcate;

- în ceea ce privește asigurarea exercitării dreptului la asistență juridică, majoritatea deținuților au precizat că, la cerere, au putut lua legătura cu avocatul ori de câte ori au avut nevoie. Au fost și câteva persoane care nu au răspuns la această întrebare;

- cele mai multe dintre persoanele private de libertate au precizat că nu au fost supuse la rele tratamente (violență fizică, amenințări) de către personalul unității penitenciare și că exista o colaborare foarte bună cu tot personalul penitenciarului;

- cei mai mulți respondenți au precizat că ~~la solicitările/plângerile formulate au primit~~ răspuns, declarând că au fost mulțumiți de răspunsul primit, iar câțiva dintre aceștia fie nu au răspuns, fie au precizat că nu a fost cazul, întrucât, nu au formulat cereri/plângeri;

- majoritatea persoanelor private de libertate au declarat că nu au fost sancționate disciplinar în ultimele două luni. Cele câteva persoane care au fost sancționate, au precizat că, fie au putut contesta sancțiunea disciplinară primită, fie au ales să nu o conteste;

- cei mai mulți dintre deținuți au apreciat că personalul de pază ar putea să facă mai mult pentru a le asigura o stare de siguranță mai bună, însă, nu au detaliat în ce mod. Câțiva dintre deținuți au precizat, însă, că ”mai multă protecție pentru persoanele private de libertate care sunt agresate (verbal sau fizic) de alte persoane private de libertate” ar asigura o stare de siguranță mai bună;

- cele mai multe persoane private de libertate și-au exprimat dorința că programul de apă caldă să fie mai lung, întrucât, din cauza faptului că sunt multe persoane timpul destinat spălatului este insuficient. Din verificarea Regulamentului de Ordine Interioară (R.O.I.) al penitenciarului a reieșit că **durata pentru spălat / îmbăiere etc. era de cca. 1 oră pe zi**, respectiv 30 de minute dimineața, în intervalul orar 06:00-06:30 și 30 de minute, după-amiaza, în intervalul orar 17:30-18:00;

- cele mai multe persoane private de libertate intervievate **nu știau ce rol și ce atribuții are Mecanismul Național de prevenire a torturii în locurile de detenție (MNP)**, deși au fost transmise unității materiale informative cu privire la acest aspect.

De asemenea, din analiza răspunsurilor oferite de persoanele private de libertate în aceste chestionare, a rezultat că, aproximativ 10% dintre respondenții deținuți au fost nemulțumiți : fie pentru că nu au fost informați despre reguli și regulamente la intrarea în penitenciar; fie pentru că nu au fost informați despre regulile și procedurile speciale pentru prevenirea și combaterea pandemiei; fie și-au exprimat neîncrederea în personalul și conducerea unității penitenciare în rezolvarea problemelor acestora, motivând că ”nu se rezolvă nimic” sau că ”se mușamalizează tot”; fie **pentru că executau pedeapsa în acest penitenciar, care era situat la distanță mare de domiciliul acestora**, iar din această cauză, erau vizitați foarte rar de către membrii familiei (vizitele acestora presupunând un efort financiar și o durată de timp mai mare în aceste situații).

De la instituirea stării de urgență și, ulterior, a stării de alertă, au fost *două incidente deosebite* pentru refuz individual al unor deținuți de a se supune dispozițiilor primite, care au necesitat intervenția structurilor specializate, petrecute la datele de 17.11.2020 și 28.12.2020. Din analiza celor 2 dosare de incident a rezultat că persoanele private de libertate nu au contestat sancțiunile dispuse de conducerea penitenciarului.

Referitor la situația sesizărilor organelor judiciare – în perioada martie 2020 – 11.03.2021 Penitenciarul Slobozia a sesizat Poliția Municipiului Slobozia sau Parchetul de pe lângă Judecătoria Slobozia de 34 de ori pentru următoarele evenimente:

- 4 situații în care persoanele sosite la vizită sau colaboratori ai penitenciarului au încercat să introducă obiecte interzise (telefoane mobile ori accesorii ale acestora); 2 situații de descoperire obiecte interzise asupra deținuților (telefoane mobile);
- 12 situații de agresiuni ale unor deținuți;
- 7 situații pentru altercații între deținuți;
- 4 situații de distrugerii ale unor bunuri și obiecte aparținând penitenciarului;
- 2 situații de refuz individual al unor deținuți de a se supune dispozițiilor primite;
- 1 situație pentru decesul unui deținut la Spitalul Județean de Urgență Slobozia;
- 1 situație de agresiune sexuală a unui deținut;
- 1 situație de ultraj al unui membru al personalului.

Referitor la starea disciplinară – au fost înregistrate un număr de 138 de rapoarte de incident pentru care s-a dispus declanșarea procedurii disciplinare și au fost analizate un număr de 129 de dosare disciplinare, din care 28 au fost clasate, fiind aplicate un număr de 101 sancțiuni disciplinare, după cum urmează:

avertisment	28
suspendarea dreptului de a participa la activități cultural-educative	5
suspendarea dreptului de a primi și cumpăra bunuri	46
suspendarea dreptului de a primi vizite	21
izolare (1-10 zile)	1

Abaterile disciplinare pentru care au fost aplicate aceste sancțiuni au constat în:

deținerea de obiecte interzise	10
lovirea/insulte p.p.l	23/8
nerespectarea regulamentului de ordine interioară	19
distrugere	20
insulte cadre/atac personal	10/1
autorânire	7
stabilire legături	2
Instigare/nesupunere/evadare	0/0/1

Referitor la situația plângerilor la judecătorul de supraveghere împotriva hotărârilor comisiei de disciplină – în perioada analizată (martie 2020 – 11.03.2021), au fost depuse 15 plângeri; 9 sancțiuni au fost menținute, 2 sancțiuni au fost modificate, 2 sancțiuni au fost anulate, iar 2 sancțiuni erau în curs de soluționare la data vizitei.

Referitor la situația contestațiilor la instanța de judecată împotriva încheierilor judecătorului de supraveghere – în perioada analizată (martie 2020 – 11.03.2021), au fost formulate 3 contestații, la care instanța a menținut sancțiunile aplicate de conducerea unității penitenciare.

ASISTENȚA SOCIALĂ

Activitatea de asistență socială din cadrul Penitenciarului Slobozia era asigurată de un singur asistent social care deținea aviz de exercitare a profesiei, fiind înscris în Colegiul Național al Asistenților Sociali din România și deținând treapta de competență profesională corespunzătoare activității pe care o desfășura (principal). **Având în vedere că la momentul desfășurării vizitei efectivul penitenciarului era de 361 persoane custodiate, membrii echipei de vizită au apreciat că se impune suplimentarea organigramei cu cel puțin un post de asistent social, astfel încât un număr cât mai mare de persoane private de libertate să poată beneficia de consiliere specializată și sprijin, precum și de programe sociale și educative, cu scopul creșterii premiselor de reintegrare psihosocială, după executarea pedepsei.** Referitor la formarea profesională continuă, asistentul social al penitenciarului a participat în perioada analizată (anii 2020-2021) la mai multe cursuri și ateliere de lucru (9 participări în anul 2020 și 6 participări în anul 2021, până la momentul vizitei), organizate de către sistemul penitenciar sau identificate personal și desfășurate cu prezență fizică sau on-line. Asistentul social desfășura activități de evaluare, consiliere, mediere socială, implementarea programelor sociale și educaționale, precum și alte activități circumscrise proiectului de activitate. Asistența oferită persoanelor private de libertate pentru menținerea relației cu familia se concretiza în medierea relațiilor cu membrii acesteia pentru consolidarea mediului de suport, precum și acordarea sprijinului pentru identificarea și accesarea resurselor materiale și financiare necesare reintegrării psihosociale.

Programele de asistență socială derulate în penitenciar erau adaptate în funcție de nevoile și riscurile identificate și urmăreau formarea și dezvoltarea deprinderilor sociale, precum și îmbunătățirea relațiilor cu mediul de suport.

Fiecare program de asistență socială derulat în penitenciar avea constituită o mapă documentară cuprinzând informații referitoare la descrierea programului, calendarul implementării acestuia, grup țintă, participanți, evaluări etc. Astfel, asistentul social era implicat, împreună cu ceilalți specialiști ai Sectorului educație și asistență psihosocială, în derularea mai multor programe, dintre care amintim: Program de educație civică, Program de dezvoltare a universului cunoașterii, Program de educație pentru viața de familie, Programul Decizii mai bune, Programul Eu printre oameni etc. În total, la programele derulate de Sectorul educație și asistență psihosocială în perioada 2020-2021 au fost înscrise 698 de persoane private de libertate, iar 545 dintre acestea au finalizat, restul fiind transferate la alte penitenciare sau nu au obținut punctajul minim la evaluarea finală. Referitor la cazurile sociale identificate în penitenciar în perioada analizată, acestea au fost, conform informațiilor transmise, în număr de

148 în anul 2020 și 48 în anul 2021, până la data vizitei, iar numărul ședințelor de consiliere socială efectuate în anul 2020 a fost de 437, iar în anul 2021, 97.

La activitățile școlare (clasele I-IX) desfășurate în anul școlar 2019/2020 au fost înscriși 49 de deținuți, dintre care 23 au fost promovați, 16 deținuți au fost transferați la alte penitenciare în timpul anului școlar, iar 10 deținuți au refuzat să mai continue cursurile. În prima parte a anului 2020, până la instituirea stării de urgență în România, s-a derulat un program de alfabetizare la care au fost înscriși 12 deținuți, iar 8 dintre aceștia au finalizat cursurile.

Referitor la modul în care s-au derulat activitățile educative și de asistență psihosocială în perioada stării de urgență și a stării de alertă

Activitățile desfășurate în perioada menționată au avut drept punct de plecare prelucrarea, cu întreg efectivul de deținuți, a noilor măsuri de desfășurare a activităților în penitenciar, cu accent pe respectarea regulilor sanitare privind prevenirea infecției cu virusul SARS-CoV-2. Totodată, pentru prevenirea răspândirii virusului SARS-CoV-2, demersurile de reintegrare socială s-au desfășurat cu participarea deținuților custodiați în aceeași cameră sau, în cazul în care acest lucru nu a fost posibil (de ex. în situația desfășurării activităților de școlarizare) prin gruparea deținuților din camere diferite, dar doar din cadrul aceleiași secții de deținere, cu menținerea componenței grupului la activitățile desfășurate ulterior. Astfel, toate demersurile de reintegrare socială, atât cele desfășurate individual cât și cele de grup, s-au derulat cu respectarea distanțării (minim 2 m) între personal și participanți, aceeași regulă fiind aplicată și în cazul activităților de grup, între deținuți, dacă aceștia erau cazați în camere diferite din cadrul aceleiași secții de deținere.

De asemenea, în timpul derulării activităților, personalul de reintegrare socială și persoanele private de libertate participante au purtat, în mod obligatoriu, echipament individual de protecție împotriva răspândirii coronavirusului.

Activitățile de bibliotecă au fost adaptate noii situații și s-au desfășurate exclusiv prin aducerea cărților la camerele în care erau custodiați solicitanții, iar după restituirea acestora erau păstrate separat 24 de ore și dezinfectate.

Referitor la colaborări cu organizații neguvernamentale sau alte instituții, la momentul vizitei, Penitenciarul Slobozia avea mai multe protocoale de colaborare, încheiate anterior anului 2020, cu organizații neguvernamentale care activau pe plan local/zonal, instituții relevante pe plan local/județean și universități: A.J.O.F.M. Ialomița, D.G.A.S.P.C. Ialomița, Episcopia Sloboziei și Călărașilor, Biblioteca Județeană “Ștefan Bănulescu” Ialomița, Crucea Roșie filiala Ialomița, Serviciul Public de Asistență Socială Slobozia, Direcția Județeană pentru Tineret și Sport Ialomița, Universitatea București – Facultatea de Științe Politice, Liceul Tehnologic Urziceni, Liceul Tehnologic “Mihai Eminescu” Slobozia și altele. Începând cu data instaurării stării de urgență și ulterior a stării de alertă, activitățile desfășurate în colaborare cu partenerii externi la sediul penitenciarului au fost suspendate, în anul 2020 (în perioada 1.01-16.03) fiind desfășurate doar 4 activități cu implicarea colaboratorilor externi.

Activitățile moral-religioase

În penitenciar există o capelă, activitățile ecleziastice fiind asigurate de un preot de rit creștin-ortodox, angajat al penitenciarului. După instaurarea stării de urgență pe teritoriul României și până la momentul vizitei, activitățile specifice s-au desfășurat cu respectarea tuturor măsurilor de prevenire a infectării și răspândirii virusului SARS-CoV-2 stabilite de autorități. Astfel, după finalizarea slujbelor și a liturghiilor s-a procedat la igienizarea și dezinfectarea obiectelor și suprafețelor atinse frecvent (de ex. mânerle ușilor, scaune etc.) și aerisirea încăperilor în care au avut loc activitățile, cu o pauză de cel puțin 15 minute între activități și cu întocmirea unui proces-verbal de dezinfecție. Începând cu data decretării stării de urgență pe teritoriul României și până la data de 26 iunie 2020, slujbele religioase au fost oficiate de preotul penitenciarului, fără participarea deținuților, slujbele fiind ulterior transmise pe canalul de televiziune cu circuit închis. În aceeași perioadă (a stării de urgență) au fost derulate doar activități individuale cu deținuții (ședințe de consiliere moral-religioasă,

rugăciuni, molifte, dezlegări, îndrumare spirituală) și au fost suspendate activitățile religioase desfășurate în grup - Proiectul "Corul bisericii", Programul de educație religioasă "Cuvântul care zidește - ABC- ul credinței"-, acestea fiind reluate odată cu încetarea stării de urgență, cu respectarea măsurilor de prevenire a răspândirii noului coronavirus. Tot din acel moment a fost permisă participarea deținuților la slujbe, în număr limitat, și au fost reluate și celelalte activități religioase de grup, cu respectarea tuturor măsurilor sanitare de prevenire a infectării cu virusul SARS-CoV-2. Pentru asigurarea accesului adeptilor altor culte religioase decât cel creștin-ortodox la activități eclesiastice s-au inițiat demersuri organizatorice pentru asigurarea condițiilor de desfășurare a acestora în sistem on-line, cu respectarea măsurilor de prevenție a infectării cu noul coronavirus, la momentul vizitei desfășurându-se astfel de acțiuni cu Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea.

Activitățile sportive se desfășurau în aer liber sau la sala de sport din interior, existând o planificare pe zile, în funcție de numărul de camere/deținuți și de evoluția situației epidemiologice la nivelul locului de deținere. Activitățile se desfășurau cu participarea deținuților din aceeași cameră de deținere, cu respectarea regulilor de prevenire a transmiterii noului coronavirus. Conform informațiilor transmise de conducerea penitenciarului, deținuții care își executau pedeapsa privativă de libertate la regim deschis desfășurau activități sportive pe terenul de sport, iar deținuții care erau incluși la celelalte regimuri de executare a pedepselor aveau la dispoziție platoul din incinta penitenciarului. **Unii dintre deținuții intervievați au declarat că activitățile sportive care se organizau în penitenciar nu erau suficiente ca număr și nici variate, astfel că nu satisfăceau necesitățile tuturor persoanelor private de libertate interesate. Membrii echipei de vizită recomandă conducerii penitenciarului să diversifice oferta de activități sportive, iar acestea să fie organizate cu repetitivitate suficient de mare, astfel încât să fie asigurată participarea la activități sportive a cât mai multor persoane private de libertate.**

Referitor la respectarea dreptului la informare, vizite, telefoane, convorbiri on-line, conducerea penitenciarului a comunicat membrilor echipei de vizită că, una dintre măsurile compensatorii pentru suspendarea temporară a altor drepturi (de ex. dreptul la vizită sau dreptul la vizită intimă în perioada stării de urgență) a fost prelungirea duratei difuzării la camerele de deținere a programelor Radio-TV prin intermediul sistemului de televiziune cu circuit închis. Prin intermediul sistemului intern de televiziune au fost transmise materiale video/audio pentru informarea persoanelor private de libertate cu privire la principalele reguli de igienă care trebuie respectate și conștientizarea acestora cu privire la riscurile existente. De asemenea, tot ca o măsură compensatorie acordată persoanelor private de libertate a fost acordarea dreptului la comunicări on-line, indiferent de situația disciplinară a persoanei private de libertate sau a periodicității legăturii cu familia. În acest scop, Penitenciarul a pus la dispoziția deținuților 4 posturi pentru realizarea întrevederilor on-line. Începând cu data declarării stării de alertă s-a reluat acordarea dreptului la vizite (în perioada stării de urgență dreptul la vizite a fost suspendat), acestea realizându-se doar cu dispozitiv de separare, în serii de maxim 5 persoane și în număr de 3-4 serii/zi.

Potrivit informațiilor furnizate de conducere, în penitenciar existau **3 info-chioșcuri funcționale și unul care la momentul vizitei era defect. Membrii echipei de vizită recomandă repunerea în stare de funcționare a info-chioșcului defect, luând în considerare numărul relativ mare de deținuți raportat la numărul de info-chioșcuri instalate.**

Referitor la respectarea dreptului la apeluri telefonice, conducerea penitenciarului ne-a informat că erau instalate aparate telefonice în majoritatea camerelor de deținere, precum și pe holurile secției de deținere și la curțile de plimbare. *Persoanele private de libertate interviuate în timpul vizitei au declarat că erau mulțumite de numărul și durata convorbirilor telefonice la care aveau dreptul în funcție de regimul de executare a pedepselor la care erau incluși, dar și de numărul și disponerea aparatelor telefonice instalate în penitenciar.*

Referitor la respectarea drepturilor persoanelor cu deficiențe locomotorii

La momentul efectuării vizitei nu existau persoane cu deficiențe motorii în Penitenciarul Slobozia, însă, potrivit declarațiilor directorului penitenciarului, în trecut au fost custodiați câțiva deținuți cu handicap locomotor. Toate corpurile de clădire aveau rampe de acces și existau în dotarea penitenciarului fotolii rulante și cârje care puteau fi puse la dispoziția eventualilor deținuți cu deficiențe locomotorii. Există o singură cameră cu baie, unde erau instalate bare de sprijin, în rest **penitenciarul nu dispunea de alte accesibilizări destinate folosirii de către persoanele cu dizabilități motorii. Membrii echipei de vizită apreciază că este necesar ca penitenciarul să dispună de cel puțin o baie adaptată cu dispozitive omologate pentru uzul persoanelor private de libertate cu handicap locomotor.**

Aspecte desprinse din interviurile cu deținuții

Majoritatea persoanelor private de libertate intervievate (cu o singură excepție – o persoană nou-depusă) au declarat că aveau cunoștință de existența unui asistent social în penitenciar și considerau utilă activitatea acestuia, unii dintre deținuți solicitând sprijinul asistentului social pentru obținerea unor documente sau pentru identificarea unor membri ai familiei. De asemenea, cei mai mulți dintre respondenți participau la programele educaționale desfășurate în penitenciar, pe care le apreciau ca fiind utile și interesante.

Referitor la menținerea legăturii cu familia, deținuții au comunicat echipei de vizită că li se oferă posibilitatea convorbirilor telefonice și on-line cu membrii familiei, însă **unii dintre aceștia au reclamat faptul că le este încălcat dreptul la vizite prin transferarea lor la Penitenciarul Slobozia (un deținut a declarat că nu și-a mai văzut fetița de 4 luni, iar altul nu a mai fost vizitat de vreun membru al familiei de aproximativ 8 luni), deoarece aveau domiciliul într-o altă zonă, la distanță apreciabilă de penitenciar, iar membrii familiei se aflau în imposibilitatea de a-i vizita din cauza costurilor mari și a duratei mari de timp pe care le implica o eventuală deplasare. Membrii echipei de vizită apreciază că, în aceste condiții menținerea legăturii cu familia și implicit reintegrarea psihosocială post liberare erau dificil de realizat.**

Situația descrisă încălcă prevederile art. 11 alin. (5) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, care stipulează: *"Penitenciarul în care persoana condamnată execută pedeapsa privativă de libertate se stabilește de Administrația Națională a Penitenciarelor. La stabilirea penitenciarului se are în vedere ca acesta să fie situat cât mai aproape de localitatea de domiciliu a persoanei condamnate, ținându-se seama și de regimul de executare, măsurile de siguranță ce trebuie luate, nevoile de reintegrare socială identificate, sex și vârstă"*.

Tot în acest sens, Regula 59 din Ansamblul de Reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Mandela) stabilește: *"Deținuții trebuie să fie repartizați, în măsura posibilă, în penitenciarele amplasate în apropierea caselor lor sau a instituțiilor de reabilitare socială"*.

Referitor la condițiile de cazare și hrană, unii respondenți au declarat că există ploșnițe și gândaci în camerele de cazare, iar hrana "nu este comestibilă" (aspecte pe care alți deținuți le-au infirmat). Toate persoanele private de libertate intervievate au declarat că nu au cunoștință de abuzuri fizice sau psihice comise de personalul penitenciarului asupra deținuților, unul dintre deținuți declarând chiar că "angajați îi ajută pe deținuți".

ASISTENȚA MEDICALĂ

Analizarea documentelor puse la dispoziție de către conducerea unității penitenciare, precum și discuțiile purtate cu personalul medical al unității penitenciare au relevat următoarele:

Compartimentul medical al Penitenciarului Slobozia era situat în secția E2 și era format dintr-un cabinet de consultații – medicină generală, cabinet de consultații -medicină dentară, sală de așteptare, sală de tratamente, punct farmaceutic, grup sanitar personal medical și grup sanitar pacienți(deținuți).

Cabinetul de consultații de medicină generală era dotat cu taliometru, cântar electronic, cântar tip balanță, aparat EKG, 6 tensiometre cu stetoscop, termometre IR non-contact, canapea consultație, trusă de mică chirurgie, trusă de prim ajutor, targă, căruț pentru persoane cu dizabilități, frigider.

Sala de tratamente era dotată cu canapea de consultație și grup sanitar pentru cadrele medicale.

Cabinetul stomatologic era dotat cu Unit Dentar și compresor unit dentar (ambele având an de fabricație 1997), două sterilizatoare cu aer cald funcționale, lampă fotopolimerizare, aparat detartraj cu ultrasunete, lampă UV pentru dezinfectarea aerului, 2 tensiometre cu stetoscop, termometru IR non-contact, dulap medicamente tip M.S., frigider.

Punct farmaceutic dotat cu mobilier specific (dulapuri), frigider. **Sală așteptare** cu grup sanitar. Atât cabinetul de stomatologie, cât și cabinetul medical din Penitenciarul Slobozia dețineau autorizații sanitare de funcționare eliberate de Direcția de Sănătate Publică (D.S.P.) Ialomița, în anul 2009.

Camerele de infirmerie erau situate în secția E2-B, cam. E2-24 și cam. E2-25. Camerele erau utilizate cu paturi, spațiu de depozitare, frigider, televizor. **Camerele de izolare** erau situate pe secția E2-A, cam. E2A-22 și cam.E2-23. Camerele aveau paturi, spațiu de depozitare, frigider, televizor. **Camerele de carantină** erau situate pe secția a III a, cam. E3.45 și cam. E3.49 și erau dotate cu paturi, spațiu de depozitare, frigider, televizor. Persoanele aflate în izolare din motive medicale erau evaluate de către medicul unității și/sau asistentul medical zilnic.

Biroul medicului șef era situat în clădirea administrativă, în afara spațiului de detenție și avea ca destinație întocmirea de acte medicale pentru angajați și eliberarea fișelor medicale pentru candidați, cu ocazia organizării concursurilor pentru ocuparea posturilor vacante.

În schema de personal a Penitenciarului Slobozia erau prevăzute două posturi de medic de medicină generală, un post de medic stomatolog și un post de medic șef. La momentul vizitei, din cele 4 posturi de medic, erau ocupate două posturi, după cum urmează:

- un post medic medicină de familie, care de la 01 ianuarie 2021 se afla în concediu de odihnă/prenatal;
- postul de medic șef era ocupat de un medic stomatolog. Programul de lucru al medicilor, era de 7 ore/zi.

Schema de personal a cabinetului medical al Penitenciarului Slobozia cuprindea 6 asistenți de medicină generală, care asigurau continuitatea asistenței medicale – program de lucru de 12 ore, în ture, un asistent de medicină dentară – program de lucru de 8 ore, un asistent de farmacie – program de lucru de 8 ore și un asistent de igienă – post vacant.

Se cuvine a sublinia că, **medicul șef și asistentul de farmacie întrunesc condițiile de încheiere a raporturilor de serviciu, prin pensionare, în prima săptămână din luna mai, anul curent.**

Din discuțiile purtate de membrii echipei de vizită cu reprezentanții penitenciarului referitor la demersurile întreprinse pentru ocuparea posturilor vacante din compartimentul medical au rezultat următoarele aspecte:

- administrația penitenciarului a făcut diligențe pentru asigurarea cabinetului medical cu un medic de medicină generală, urmare a plângerilor numeroase făcute la judecătorul de supraveghere de către persoanele private de libertate și, a solicitat sprijinul directorului Penitenciarului Constanța-Poarta Albă în vederea detașării unui medic de medicină generală la Penitenciarul Slobozia;

- a fost aprobată detașarea unor medici, începând cu data de 10.05.2018, pe o perioadă de 3 luni fiecare. Din data de 13.08.2019, când s-a încheiat perioada detașării ultimului medic de la Penitenciarul Constanța Poarta Albă, **administrația penitenciarului s-a aflat în imposibilitatea de a asigura continuitatea asistenței medicale calificate pentru deținuți, inclusiv în ceea ce privește asigurarea tratamentului medicamentos pentru deținuții cu afecțiuni cronice.** Din acest motiv, consulturile medicale de specialitate și examenele medicale paraclinice s-au desfășurat doar prin prezentarea deținuților la unități medicale din afara sistemului penitenciar sau prin transferarea acestora la spitale penitenciare. S-a încercat

ocuparea prin detașare sau mutare în interesul serviciului, pe postul vacant de medic medicină generală/medicină de familie - în cadrul Cabinetului medical, însă, până la data expirării termenului de înscriere nu s-a prezentat niciun candidat. S-au întocmit numeroase adrese către A.N.P., Spitalul Penitenciar Poarta-Albă Constanța, Colegiul Medicilor Ialomița, Spitalul Județean de Urgență Slobozia, Casa Județeană de Asigurări de Sănătate Ialomița în vederea încheierii unui contract de colaborare cu un medic de medicină generală, demersurile fiind fără rezultat. Din luna octombrie 2020, tratamentul bolnavilor cronici a fost asigurat de un medic specialist medicina de familie, medic șef, angajat al Penitenciarului Brăila, care venea o zi pe lună în unitate, pentru prescrierea de rețete. S-a încercat ocuparea postului de medic de medicină generală prin încadrare fără concurs pe perioadă determinată, dar și acest demers a fost fără succes, întrucât, nu au existat candidați.

Având în vedere această situație, membrii echipei de vizită apreciază că **detașarea unui medic de medicină generală, până la angajarea unui medic, este imperios necesară în condițiile pensionării medicului șef actual în luna mai 2021, ținând cont de prevederile Legii 254/2013 și Ordinului 429/2013, privind asigurarea asistenței medicale persoanelor care ispășesc pedepse privative de libertate. Conform Legii nr. 254/2013, unitatea nu poate funcționa fără un medic. De asemenea, din analiza chestionarelor puse la dispoziție de echipa MNP persoanelor private de libertate a reieșit că acestea au nevoie de medic în penitenciar .**

Totodată, se cuvine a menționa că **lipsa unui medic de medicină generală atrage după sine următoarele consecințe:** autorizația sanitară de funcționare a cabinetelor medicale și a unității, nu poate fi obținută; nu pot fi emise rețete simple/, bilete de trimitere - deținuții nu pot fi consultați în rețeaua Ministerului Sănătății (M.S.) și nici internați în spitale M.S./M.J. (Ministerul Justiției); nu pot fi date în plată deconturi de medicamente/lentile/servicii de medicină dentară/recuperare medicală; nu se pot achiziționa medicamente și materiale sanitare; nu se pot încheia fișele medicale ale candidaților; nu se pot selecționa la muncă deținuții; nu se pot face analize periodice ale apei; nu se poate încheia documentația pentru prezentarea la comisiile de expertiză a capacității de muncă (pentru persoanele private de libertate și personalul unității); nu se poate încheia documentația pentru prezentarea la comisiile de expertiză a gradului de handicap.

La data vizitei, 11 persoane private de libertate se aflau în izolare pentru monitorizare medicală, 10 persoane venite prin transfer și o persoană care beneficiase de vizită intimă, urmând ca după 7 zile să fie testate cu teste rapide pentru depistarea SARS-CoV-2. În funcție de rezultatul testului se proceda la repartiția pe camere de deținere de profil sau la izolarea persoanelor în scopul transferului la Spitalul Penitenciar București Jilava, depistarea și monitorizarea contactilor, precum și testarea personalului care a intrat în contact cu persoanele private de libertate depistate pozitiv la test.

Un **aspect pozitiv** reținut de către echipa de vizită a vizat faptul că pe perioada stării de urgență și până la momentul vizitei, **în rândul persoanelor custodiate de Penitenciarul Slobozia, nu au fost situații de infectare cu noul Coronavirus.** În ceea ce privește îmbolnăvirile cu noul Coronavirus în rândul angajaților, reprezentanții penitenciarului au precizat în cadrul discuțiilor că 33 de persoane au fost depistate pozitiv, iar un număr de 30 de cadre au fost carantinate la domiciliu, fiind contacti ai unor persoane infectate. În perioada pandemiei, asistența medicală s-a bazat, în primul rând, pe adoptarea măsurilor necesare pentru prevenirea infectării persoanelor private de libertate cu noul Coronavirus. Starea de sănătate a deținuților a fost monitorizată permanent, punându-se accent pe diagnosticul diferențial al infecțiilor acute de căi respiratorii superioare. Au fost izolați și testați toți deținuții care au avut simptomatologie respiratorie. Au fost temporizate internările deținuților în spitalele penitenciar, precum și prezentările deținuților la Policlinica Slobozia pentru controale medicale în ambulatoriul de specialitate, excepție făcând urgențele medicale. În cazul deținuților prezentați cu urgențe medicale au fost echipați cu echipament de protecție împotriva contaminării cu noul coronavirus. Au fost testate cadrele care vin în contact direct cu deținuții, deținuții cu afecțiuni cronice și cu comorbidități, deținuții care desfășoară activități lucrate.

Asistența medicală de specialitate în cazul deținuților cu afecțiuni cronice sau subacute era asigurată prin prezentarea acestora la cabinetele medicale din Policlinica Spitalului Județean de Urgență Slobozia sau la cabinete medicale individuale. Persoanele cu **diabet zaharat** insulino-dependent își administrau singure insulina, în prezența asistentului medical, insulina fiind depozitată într-un frigider aflat în cabinetul medical. Persoanele cu tratament pentru **afecțiuni cronice**, cu administrare zilnică, primeau doza pentru 30 de zile pe care și-o depozitau în cameră și și-o administrau singure. Anterior aceste practici, se elibera doza pentru 10 zile, dar au existat dificultăți în asigurarea continuității tratamentului. Administrația unității penitenciare a precizat, în cadrul discuțiilor purtate cu membrii echipei MNP, că nu au fost cazuri de supradozaj în rândul persoanelor private de libertate din această categorie, iar dacă existau dubii tratamentul era administrat exclusiv de către personalul medical și depozitat la cabinetul medical. Pentru urgențele medicale, precum stopul cardio-respirator se solicita Serviciul de urgență 112, ambulanța ajungând în 3-5 minute la penitenciar, Spitalul Județean de Urgență Slobozia aflându-se la 1,5 km distanță față de unitate.

La data vizitei, unitatea penitenciară custodia 21 de persoane private de libertate cu **afecțiuni psihice**, acestea suferind de tulburări de personalitate, tulburări anxioase și afective și tulburări de somn. Persoanele cu afecțiuni psihice erau reevaluate periodic, la 3-6 luni la Spitalul Penitenciar Poarta Albă, sau ori de câte ori era nevoie.

Examinarea **Raportului schimbului de tură de la nivelul cabinetului medical** a relevat mai multe însemnări ale unor autoagresiuni, prin plăgi tăiate superficial, prin ingestie de substanțe toxice etc., **nefiind specificate prezența/ absența intenției suicidare și nici conduita preventivă adoptată pentru a evita acțiuni similare ulterioare**. Aceste leziuni erau consemnate și în **Registrul de leziuni traumatice**, dar nici în acesta nu erau specificate prezența/absența intenției suicidare. Documentele întocmite cu ocazia unor astfel de evenimente, erau atașate la fișa medicală a fiecărei persoane private de libertate implicată.

Procedura în cazul intrării în refuz de hrană: persoana privată de libertate își exprima dorința de a intra în refuz de hrană, medicul șef îi explica care ar putea fi consecințele asupra stării de sănătate, iar dacă aceasta își menținea dorința de a intra în refuz de hrană, era evaluată de personalul medical și monitorizată zilnic prin: cântărire, măsurarea glicemiei, tensiunii arteriale etc. În perioada 01.03.2020-01.03.2021, au intrat în refuz de hrană 6 persoane private de libertate, unele dintre acestea în mai multe rânduri.

În intervalul 01.03.2020-01.03.2021, în rândul persoanelor private de libertate, s-a înregistrat un singur **deces**, al unei persoane în vârstă de 60 de ani, care a încetat din viață la data de 19.12.2020, în secția ATI-Neurologie a Spitalului Județean de Urgență Slobozia, după 14 zile de îngrijiri medicale (fiind internat din data de 05.12.2020), cauza decesului – insuficiență funcțională organică multiplă.

Verificarea **Registrului de evidență pentru perfecționarea continuă a personalului medical**, pentru perioada 01.03.2020-01.03.2021, a evidențiat că din cauza contextului epidemiologic, cursurile de perfecționare/simpozioane/congrese, s-au desfășurat exclusiv online.

Spațiul destinat servirii mesei este considerat a fi în camerele de detenție, iar toate camerele erau dotate cu mese din lemn, fixate în podea sau portabile. Pentru păstrarea corespunzătoare a alimentelor perisabile, toate camerele de deținere erau dotate cu aparate frigorifice. Penitenciarul deținea Autorizație sanitară veterinară de funcționare nr. 1171/20.05.2003 pentru obiectivul cantină deținuți. Referitor la meniul deținuților, acesta corespundea din punct de vedere caloric, conform informațiilor furnizate de reprezentanții penitenciarului. Însă, **din discuțiile purtate în cadrul interviurilor online și din analizarea chestionarelor completate de persoanele private de libertate a reieșit că cele mai multe dintre acestea erau nemulțumite de calitatea, cantitatea și varietatea hranei.**

Față de cele expuse, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/199 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată,
Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

conducerii Penitenciarului Slobozia

să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Urgentarea demersurilor în vederea identificării unei soluții pentru rezolvarea **supraaglomerării**, mai ales la **secția de deținere E2**, unde procentul de suprapopulare era de 156,81%, întrucât, supraaglomerarea are un impact negativ asupra desfășurării tuturor activităților din penitenciar;

2. Urgentarea demersurilor în vederea **transferării persoanelor custodiate aflate la mare distanță de domiciliu la penitenciare aflate cât mai aproape de locuința acestora**, pentru asigurarea menținerii legăturii cu familia și implicit, a reintegrării psihosociale după liberare, având în vedere și prevederile art. 11 alin. (5) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal;

3. **Urgentarea demersurilor în vederea ocupării posturilor vacante**, întrucât, la data vizitei, din cele 279 de posturi erau vacante 94 de posturi;

4. **Suplimentarea organigramei cu cel puțin un post de asistent social**, astfel încât un număr cât mai mare de persoane private de libertate să poată beneficia de consiliere specializată și sprijin, precum și de programe sociale și educative, cu scopul creșterii premiselor de reintegrare psihosocială, după executarea pedepsei;

5. **Repunerea în stare de funcționare a info-chioșcului defect**, mai ales având în vedere efectivul relativ mare de deținuți (361 la momentul vizitei) raportat la numărul de info-chioșcuri instalate (4);

6. Efectuarea demersurilor pentru **adaptarea cu dispozitive omologate a cel puțin unei băi**, destinată folosirii de către persoanele private de libertate cu handicap locomotor;

7. **Diversificarea ofertei de activități sportive și organizarea acestora cu o frecvență mai mare**, astfel încât să fie asigurată participarea la acestea a cât mai multor persoane private de libertate interesate;

8. **Urgentarea ocupării posturilor vacante din cadrul compartimentului medical;**

9. **Consemnarea în Procesul de schimbare de tură al asistenților medicali, precum și în Registrul de leziuni traumatice**, în cazurile de autoagresiune, a absenței/prezenței intenției suicidare;

10. Efectuarea demersurilor pentru **achiziționarea de aparatură modernă** necesară desfășurării activității medicale din cabinetul de stomatologie;

11. **Diversificarea meniului** persoanelor private de libertate;

12. **Prelungirea programului de apă caldă**, ținând cont că durata pentru spălat / îmbăiere etc. era de cca. 1 oră pe zi pentru efectivul relativ mare de deținuți;

13. Conștientizarea persoanelor private de libertate cu privire la drepturile și obligațiile pe care le au, precum și confirmarea că acestea le-au înțeles;

14. Conștientizarea persoanelor private de libertate cu privire la rolul și atribuțiile Mecanismului Național de prevenire a torturii în locurile de detenție (MNP).